

ZO WERKT SCHENKEN EN TERUGLENEN

Wie erfbelasting wil besparen, kan tijdens het leven vermogen overhevelen naar toekomstige erfgenamen. Maar wat als het vermogen niet goed vrijgemaakt kan worden? Of als u het geld mogelijk nog nodig heeft? Ook dan zijn er slimme oplossingen.

Geld schenken zonder daadwerkelijk uw liquiditeitspositie aan te tasten... Lijkt u dat onmogelijk? Toch kan het, en u hoeft er niet eens Hans Klok voor te heten. Er zijn twee manieren. De eerste is de zogenaamde 'notariële schuldigerkenning uit vrijgevigheid'. De tweede manier, die financieel en fiscaal meestal een stuk gunstiger is, is het zogenaamde 'schenken en teruglenen'.

Eerst een paar kanttekeningen. U dient zich goed te realiseren dat het wegschenken van uw vermogen (in welke vorm dan ook) in de regel pas zin heeft als u ook na het doen van de schenking de heffingsvrije voet in box 3 volledig benut. Komt u niet in aanmerking voor de vermogensrendementsheffing in box 3 — bijvoorbeeld omdat uw vermogen voornamelijk uit uw eigen woning bestaat — en hebben de begunstigden van de schenking wél vermogen in box 3, begin dan vooral niet te vroeg met het overhevelen van uw geld. Doet u dat wel, dan betalen de ontvangers 1,2 procent vermogensrendementsheffing over alles wat boven hun vrijstelling uitgaat. Hoe eerder u begint met overhevelen, des te meer 'plakjes' van 1,2 procent de fiscus dus ontvangt. Bedenk daarbij dat bij schenken en teruglenen en schuldigerkenning de ontvanger een vordering aan moet geven in box 3 (en de schenker een schuld).

Het is door al die vermogensrendementsheffing nog maar de vraag wat er van de besparing op de toekomstige erfbelasting overblijft. Bekijk dat dus goed vóórdat u tot schenken

overgaat. En schenk bij voorkeur herroepelijk. Dat kost verder niets maar het geeft u wel de mogelijkheid om de schenking(en) terug te draaien. Zo kan de begunstigde in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering en/of huurtoeslag bijvoorbeeld na ontslag of andere financiële tegenslagen.

Het tijdig weggeven van geld heeft trouwens niet alleen gevolgen voor de te betalen erfbelasting. Het kan er ook voor zorgen dat het de zogenaamde 'vermogensinkomensbijtelling' voor de eigen bijdrage AWBZ verlaagt. Lees voor meer informatie het artikel 'Q&A eigen bijdrage AWBZ' (FiscAlert juni 2013, jrg 19 nr 6, p.12-15, online op www.fiscalert.nl ► **schenken & erven**).

Gebruik onze 'Erfbelastingcalculator' om te kijken hoeveel successierecht na uw overlijden ongeveer verschuldigd is. Gebruik onze 'Calculator vrijstelling vermogen box 3 en toeslagen' om te bepalen hoe hoog uw vrijstelling in box 3 is. Beide vindt u op www.fiscalert.nl ► calculatoren.

Methode 1: schuldigerkennen

U kunt naar de notaris voor een zogenaamde 'schuldigerkenning uit vrijgevigheid', ook wel 'papieren schenking' genoemd: het geld verlaat uw vermogen niet maar de ontvanger krijgt een vordering op u — voor later. U bent fiscaal verplicht daadwerkelijk jaarlijks rente te betalen (6 procent) — anders wordt na uw

overlijden alsnog erfbelasting over het bedrag geheven — en de notaris is ook niet gratis. Vooral als u elk jaar een klein stukje van uw vermogen wilt overhevelen naar uw kinderen, wordt zo'n schenkingsplan tamelijk begroterlijk. Eigenlijk is de notariële schuldigerkenning alleen het overwegen waard als u grotere bedragen wilt schenken, bijvoorbeeld die van de éénmalig verhoogde vrijstelling van € 25.096 (bedrag 2014). Het is een eenvoudige akte, dus ga voor de goedkoopste notaris (u vindt ze op www.goedkoopstenotaris.nl). En maak altijd van tevoren een prijsafspraken.

Regelmatig verschijnen er berichten in de media waarin staat dat het verplicht is een notariële akte op te stellen bij het zogenaamde 'schenken en teruglenen'. Vaak komen ze uit de hoek van het notariaat, en dat is niet zo vreemd. Notarissen hebben er namelijk belang bij dat er notariële akten van schuldigerkenning worden opgesteld (methode1), want daar verdienen ze aan (meestal een paar honderd euro per akte). Dat mogen ze doen, alleen is een notariële akte bij schenken en teruglenen helemaal niet nodig. Dat wil zeggen: als u het volgens de regelen der kunst uitvoert, zie het kader 'Stappenplan schenken en teruglenen'.

Methode 2: schenken en teruglenen

Een makkelijker en goedkoper alternatief. U maakt het geld daadwerkelijk over aan de begunstigde. Laten we aannemen dat dat uw kind is. U kunt van uw kind geld lenen. Essentieel is dat schenking en lening onafhankelijk van elkaar plaatsvinden. Er moet namelijk fiscaal gezien sprake zijn van twee losstaande rechts-

handelingen. Is dat niet het geval, dan zou (1) de fiscus de schenking kunnen beschouwen als een niet-notariële schuldigerkenning uit vrijgevigheid, heeft (2) fiscaal gezien nooit een schenking plaatsgevonden en moet (3) alsnog erfbelasting worden betaald als de lening niet uiterlijk 180 dagen voor het overlijden was afgelost. Door het stappenplan nauwgezet te volgen kunt u dat voorkomen. Deze methode is

vooral geschikt als u binnen de gewone jaarlijkse schenkingsvrijstelling blijft.

Leg uw plannen om te schenken en later terug te lenen nooit voor aan de fiscus. Er moet immers sprake zijn van gescheiden rechtshandelingen. Als u laat zien dat ze verband met elkaar houden, zal de fiscus u daarop aanspreken.

STAPPENPLAN SCHENKEN EN TERUGLENEN

Wilt u geld schenken zonder dat het u één cent kost? De tussenkomst van het notariaat valt te vermijden door het bedrag aan de begunstigde(n) te schenken en vervolgens hetzelfde bedrag weer terug te lenen. De ontvanger betaalt bovendien geen schenkbelasting als u niet méér schenkt dan het bedrag van de kalenderjaarvrijstelling (voor kinderen: € 5.229 in 2014). Als u meer schenkt dan de vrijstelling is over het meerdere schenkbelasting verschuldigd. Handel als volgt:

stap 1

Bepaal of de schenking een besparing van erfbelasting en/of eigen bijdrage AWBZ/WMO oplevert. Bepaal verder of de schenking geen belastingnadeel voor de inkomstenbelasting oplevert. Daarvan kan sprake zijn als de ontvanger belasting in box 3 gaat betalen over de schenking terwijl de gever dat niet deed (bijvoorbeeld omdat het geld vast zit in zijn eigen huis en hij geen belast box 3-vermogen heeft). Schenk (nog) niet als er geen erfbelastingvoordeel, geen besparing op de eigen bijdrage AWBZ/WMO is of als er het belastingnadeel voor de inkomstenbelasting groter is.

stap 2

Schrijf het gewenste bedrag over naar de bankrekening op naam van de begunstigde (bij voorkeur niet een en/of-rekening). Zet bij mededelingen iets als 'schenking', eventueel uit te breiden met 'herroepelijk' en/of 'uitsluitingsclausule van toepassing, zie brief van [datum]'. Als uw kind scheidt terwijl het gehuwd was in gemeenschap van goederen, zal de vordering op u in de boedelverdeling worden meegenomen. De uitsluitingsclausule zorgt ervoor dat de schenking niet tot de huwelijksgemeenschap (of een gemeenschap van geregistreerde partners) zal behoren en geldt ook voor toekomstige (huwelijks)gemeenschappen. Wat u schenkt blijft dan van uw kind. Als u 'herroepelijk' schenkt, kunt u de schenking nog terugdraaien en kan de afgedragen schenkbelasting worden teruggevraagd. Bewaar dit rekeningafschrift goed!

stap 3

Leen — minimaal een paar weken later — geld van de ontvanger, bij voorkeur een bedrag dat niet precies gelijk is aan het bedrag van de

schenking. Ontvanger stort het geleende bedrag op uw bankrekening onder vermelding van 'lening'. Bewaar ook nu het rekeningafschrift goed.

stap 4

De schenker en de ontvanger stellen een onderhandse leenovereenkomst op. Hierin wordt opgenomen dat de lening pas opeisbaar is na overlijden van de schenker. Ook wordt een zakelijke rente afgesproken, dat wil zeggen een rente die vergelijkbaar is met de rente die de bank hanteert voor leningen met een vergelijkbare looptijd en overige voorwaarden.

Als u het stappenplan nauwgezet heeft gevolgd, is er ook fiscaal gezien sprake van twee gescheiden rechtshandelingen: een aparte schenking en een aparte lening. Volgt u het stappenplan niet, dan is er een kans dat de fiscus een en ander ziet als één rechtshandeling (te weten een 'schuldigerkenning uit vrijgevigheid' die niet via de notaris is gegaan). Er moet dan alsnog erfbelasting worden betaald over de geschenken bedragen. Bij schenken en teruglenen kunt u de rente ook bij de schuld optellen ('bijschrijven') en rente op rente rekenen. Omdat de ontvanger van de 'schenking' de vordering moet opgeven in box 3, is het wel zo aardig om (een deel van) de rente daadwerkelijk aan de ontvanger over te maken, zodat hij of zij daar in elk geval die 1,2% vermogensrendementsheffing van kan betalen.

Betaal een zo hoog mogelijke zakelijke rente, bijvoorbeeld 6%. Niet alleen wordt de begunstigde gecom-penseerd voor de vermogensrendementsheffing, bovendien vindt op die manier nog extra vermogensoverheveling plaats vóór uw overlijden (precies wat uw bedoeling was, niet-waar?). De ontvangen rente is voor uw kind onbelast, en zelf kunt u de lening aftrekken van de waardegrondslag van box 3, met uitzondering van een vast bedrag van € 2.900 per persoon voor alle box 3-leningen tezamen.

Als abonnee kunt u een 'overeenkomst van geldlening' plus een voorbeeld van een uitsluitingsclausule downloaden op www.fiscalert.nl > downloads.